

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра економіка підприємства

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Підприємництво та бізнес-культура»

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
спеціальність	051 Економіка
назва освітньої програми	Економіка та бізнес-аналітика
статус	вільного вибору

Краматорськ
ДДМА
2019-2020

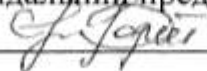
Робоча програма навчальної дисципліни «Підприємництво та бізнес-культура» для підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, спеціальність 051 Економіка, освітня програма «Економіка та бізнес-аналітика».

Розробники:

_____ Т. П. Гітіс, канд. екон. наук, доцент

Погоджено з групою забезпечення освітньої програми (лише для обов'язкових дисциплін):

Відповідальний представник групи забезпечення:

_____ І. Ю. Ерфорт, канд. екон. наук, доцент

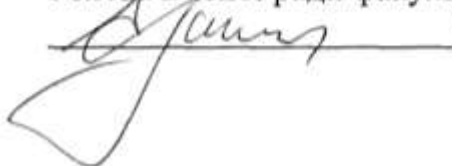
Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства,
протокол № 4 від 05.11.19

Завідувач кафедри:

_____ Н. Ю. Рекова, д-р екон. наук, професор

Розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради факультету економіки та менеджменту
протокол № від

Голова Вченої ради факультету:

_____ Є.В. Мироненко, д-р техн. наук, професор

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Актуальність вивчення дисципліни у зв'язку із завданнями професійної діяльності та навчання.

Економічний розвиток країни багато в чому залежить від досягнень у сфері формування різноманітних форм підприємницької діяльності, здатності підприємницьких структур швидко адаптуватися до динамічно мінливої кон'юнктури ринку, враховувати невизначеність майбутньої ринкової ситуації і можливості її використання в інтересах своєї фірми.

На сьогодні для багатьох громадян України підприємницька діяльність стала основним видом роботи та джерелом отримання доходу. У цій ситуації актуальності набуває наявність знань, умінь, організаторських здібностей та ініціативи підприємців та фахівців в області підприємницької діяльності.

Мета дисципліни – формування когнітивних, афективних та моторних компетентностей у галузі підприємництва та підприємницької діяльності, від початкового інвестиційного замислу до одержання прибутку, тобто придбання теоретичних знань та практичних навичок ведення власної справи.

1.2. Завдання дисципліни:

- опанування економічною термінологією, базовими концепціями, що пов'язані з підприємницькою діяльністю і суб'єктами підприємництва;
- забезпечення вміння використовувати нормативні та правові акти, що регламентують підприємницьку діяльність;
- набуття навичок і умінь самостійно застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень;
- забезпечення вміння застосовувати набуті теоретичні знання з підприємництва та бізнес-культури для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- формування навичок професійної комунікації й аргументованого дискутування з питань підприємництва, пояснення змісту відповідної проблематики в колі фахівців та нефахівців.

1.3. Передумови для вивчення дисципліни: вивчення дисциплін «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Маркетинг», «Комерційна діяльність».

1.4. Мова викладання: українська

1.5. Обсяг навчальної дисципліни та його розподіл за видами навчальних занять:

- загальний обсяг становить 150 годин / 5,0 кредити (денна форма навчання), у т.ч.: лекції – 30 годин, практичні (семінарські) – 30 годин, самостійна робота студентів – 90 годин.

II ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання.

В узагальненому вигляді їх можна навести наступним чином:

у когнітивній сфері:

студент здатний продемонструвати знання і розуміння основних понять, категорій підприємництва та теорій його розвитку; визначати та описувати напрями та організаційно-правові форми здійснення підприємницької діяльності; демонструвати знання з технології створення власної справи;

студент здатний продемонструвати знання і розуміння організаційних засобів забезпечення ефективності підприємницької діяльності; визначити місце на ринку та рівень підприємницького ризику; продемонструвати знання щодо культури підприємницької діяльності;

в афективній сфері:

студент здатний критично осмислювати лекційний та позалекційний навчальний матеріал; аргументувати на основі теоретичного матеріалу і нормативно-правових документів власну позицію щодо складності здійснення підприємницької діяльності, переваг та обмежень у використанні окремих напрямків підприємництва, організаційно-правових форм підприємництва в Україні; здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні проблем та труднощів у сфері малого підприємництва, переваг та недоліків венчурного фінансування та франчайзингу, стратегій маркетингу за результатами сегментації ринку, доцільності використання окремих способів зменшення підприємницького ризику в конкретних ситуаціях; здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні способів подолання проблем на окремих етапах життєвого циклу підприємства, можливості впровадження зарубіжного досвіду проведення переговорів та ділових нарад в діяльність українських підприємств;

студент здатний співпрацювати із іншими студентами та викладачем в процесі обговорення проблемних моментів на лекційних та практичних заняттях, при виконанні індивідуального завдання; ініціювати і брати участь у дискусії з питань навчальної дисципліни, розділяти цінності колективної та наукової етики;

у психомоторній сфері:

студент здатний самостійно аналізувати і оцінювати теоретичні підходи та законодавчо-нормативні вимоги щодо здійснення та регулювання підприємницької діяльності, відслідковувати та прогнозувати тенденції у розвитку підприємництва;

студент здатний слідувати методичним підходам до розрахунку окремих показників підприємницької діяльності;

контролювати результати власних зусиль в навчальному процесі та коригувати (за допомогою викладача) ці зусилля для ліквідації пробілів у

засвоєнні навчального матеріалу або формуванні навичок;

самостійно здійснювати пошук, систематизацію, викладення літературного матеріалу та нормативно-правових джерел, розробляти практичні рекомендації щодо удосконалення ведення підприємницької діяльності на вітчизняних підприємствах, у тому числі можливості впровадження зарубіжного досвіду підприємництва.

Формулювання спеціальних результатів із їх розподілом за темами представлені нижче:

Тема	Зміст програмного результату навчання
1	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний визначити поняття «підприємництво»; • студент здатний продемонструвати розуміння етапів розвитку теорії підприємництва; • студент здатний суб'єктів та об'єктів підприємницької діяльності; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний брати участь у колективному обговоренні поняття «підприємництво» та аргументувати власну думку українською мовою, в т.ч. в усних та письмових повідомленнях, усвідомлювати переваги та недоліки власної позиції та позицій інших учасників дискусії; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний побудувати соціальний і психологічний портрет підприємця.
2	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний визначити та описати традиційні напрямки підприємницької діяльності (виробниче, комерційне та фінансове); • студент здатний визначити та описати особливості функціонування інтелектуального підприємництва; • студент здатний визначити та описати особливості функціонування соціального підприємництва; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні переваг та обмежень у використанні окремих напрямків підприємництва; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний сформулювати практичні рекомендації щодо організації виробничого, комерційного, фінансового, інтелектуального та соціального підприємництва.
3	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати розуміння правових засад здійснення підприємницької діяльності в Україні (визначення, принципи, суб'єкти); • студент здатний визначити основні положення Закону України «Про підприємництво»; • студент здатний охарактеризувати організаційно-правові форми підприємництва в Україні; • студент здатний визначити та описати особливості функціонування господарських товариств в Україні; • студент здатний визначити та описати особливості організаційно-правових форм об'єднань підприємств; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні переваг та обмежень організаційно-правових форм підприємництва в Україні;

Тема	Зміст програмного результату навчання
	<p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний сформулювати практичні рекомендації щодо обрання організаційно-правових форм об'єднань підприємств.
4	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний виділити та охарактеризувати етапи розвитку сучасного підприємництва; • продемонструвати розуміння значення малого бізнесу для розвинених країн та в Україні; • студент здатний продемонструвати розуміння та охарактеризувати особливості становлення підприємництва в Україні; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні проблем та труднощів у сфері малого підприємництва; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний сформулювати практичні рекомендації щодо організації малого бізнесу в Україні
5	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити особливості державної реєстрації підприємницької діяльності в Україні; • студент здатний пояснити зміст початкового капіталу та особливостей його формування; • студент здатний визначити поняття «венчурне фінансування»; продемонструвати знання щодо особливостей здійснення венчурного фінансування; • студент здатний охарактеризувати франчайзинг як спосіб початку підприємницької діяльності; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні переваг та недоліків венчурного фінансування та франчайзингу; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний сформулювати практичні рекомендації щодо формування початкового капіталу.
6	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити зміст поняття «підприємницька ідея»; • студент здатний виділити та охарактеризувати методи та етапи розробки нової ідеї; • студент здатний застосувати економічні методи прийняття підприємницьких рішень; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні переваг та недоліків окремих методів розробки та прийняття підприємницьких рішень; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний за допомогою методу мозкового штурму в умовах обмежених фінансових і трудових ресурсів сформулювати підприємницькі ідеї розвитку підприємства; • студент здатний показати розрахунок безбиткового обсягу виробництва; • студент здатний показати розрахунок показників: маржинального і операційного прибутку, обсягу безбиткового виробництва, коефіцієнту безпеки виробництва, операційного важеля

Тема	Зміст програмного результату навчання
7	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати розуміння ролі та значення маркетингових досліджень у підприємницькій діяльності; • визначити сутність сегментації ринку та особливостей її здійснення; • студент здатний класифікувати та характеризувати методи збору інформації у маркетингових дослідженнях; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні особливостей, переваг та обмежень стратегій маркетингу за результатами сегментації ринку; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний інтегрувати та адаптувати задачі маркетингових досліджень у відповідності до етапу життєвий циклу бізнесу.
8	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний визначити сутність підприємницького ризику; • класифікувати підприємницькі ризики за окремими ознаками; • студент здатний виявити способи зменшення підприємницького ризику; • студент здатний аргументувати наявність підприємницького ризику на підставі його оцінки; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні доцільності використання окремих способів зменшення підприємницького ризику в конкретних ситуаціях; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний показати розрахунок ймовірності виникнення виробничого, комерційного та інфляційного ризиків при виході на ринок з новим товаром; • студент здатний вирішити завдання обґрунтування найменш ризикового проекту для інвестування
9	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний визначити етапи «життєвого циклу підприємства» та навести їх характеристику; • пояснити проблеми, що виникають на окремих етапах життєвого циклу підприємства; • студент здатний продемонструвати розуміння умов «ворожого поглинання»; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні способів подолання проблем на окремих етапах життєвого циклу підприємства; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний розробити практичні рекомендації щодо подолання кризових ситуацій на окремих етапах «життєвого циклу підприємства»
10	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний описати вимоги щодо планування та раціонального використання робочого часу; • студент здатний застосувати правила телефонного спілкування в діловому світі; • студент здатний продемонструвати розуміння особливостей організації проведення переговорів; • виділити об'єктивні та суб'єктивні причини, що ускладнюють проведення переговорів; • студент здатний продемонструвати розуміння особливостей організації проведення ділових нарад;

Тема	Зміст програмного результату навчання
	<ul style="list-style-type: none"> • аргументувати доцільність планування ділової наради; <i>в афективній сфері:</i> • студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні можливості впровадження зарубіжного досвіду проведення переговорів та ділових нарад в діяльність українських підприємств; <i>у психомоторній сфері:</i> • здатний розробити практичні рекомендації щодо організації переговорів; • здатний розробити практичні рекомендації щодо організації ділової наради

III ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 Підприємництво та технологія створення власної справи в Україні						
1.	Зміст поняття «підприємництво». Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності	13	2	2		9
2.	Вибір напрямків підприємницької діяльності	15	4	2		9
3.	Правове регулювання і організаційно-правові форми підприємництва в Україні	15	4	2		9
4.	Підприємництво за кордоном та в Україні	13	2	2		9
5.	Організація власної справи	17	4	4		9
6.	Підприємницькі ідеї і методи їх реалізації	17	4	4		9
Змістовий модуль 2 Організаційні засоби забезпечення підприємницької діяльності. Культура підприємництва						
7.	Визначення місця на ринку	15	2	4		9
8.	Підприємницький ризик	17	4	4		9
9.	Проблеми підприємництва та шляхи їх вирішення	13	2	2		9
10.	Бізнес-культура та імідж ділової людини	17	4	4		9
Усього годин		150	30	30		90

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

3.2. Тематика практичних занять

№ з/п	Тема заняття
1.	Поняття «підприємництво» та «підприємець». Напрями підприємницької діяльності
2.	Особливості підприємництва в Україні та за кордоном: організаційно-правовий аспект
3.	Організація власної справи
4.	Методи розробки підприємницьких ідей.
5.	Система «витрати – випуск - прибуток» у підприємницькій діяльності. Модульний контроль №1
6.	Визначення місця на ринку
7.	Поняття, види підприємницького ризику. Способи зниження підприємницького ризику
8.	Бізнес-культура та імідж ділової людини. Модульний контроль №2

3.3. Перелік індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми або тем, з яких виконується індивідуальне завдання	Назва і вид індивідуального завдання
1.	Підприємництво за кордоном та в Україні. Організація власної справи. Підприємницькі ідеї і методи їх реалізації. Підприємницький ризик. Проблеми підприємництва та шляхи їх вирішення.	Підготовка доповіді або статті на конференцію

IV КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

4.1. Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань студентів денної форми навчання

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Мак балів	Характеристика критеріїв досягнення результату навчання для отримання максимальної кількості балів
1.	Контроль поточної роботи на практичних заняттях	10	Студент здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, передусім, норм законодавства, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації
2.	Модульна контрольна робота №1	40	Студент виконав тестові та розрахункові завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модуля №1
3.	Контроль поточної роботи на практичних заняттях	10	Студент здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, передусім, норм законодавства, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації
4.	Індивідуальне завдання	10	Студент здатний на підставі опрацювання лекційного та позалекційного матеріалу виявити актуальні проблеми підприємництва, можливі шляхи їх вирішення та підготувати доповідь на конференцію або статтю
5.	Модульна контрольна робота №2	30	Студент виконав тестові та розрахункові завдання, навів аргументовані відповіді, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модуля №2
Поточний контроль		100	-
Підсумковий контроль		100	Студент виконав ситуаційні розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Всього		100	-

4.2. Критерії оцінювання сформованості програмних результатів навчання під час підсумкового контролю

Синтезований опис компетентностей	Типові недоліки, які зменшують рівень досягнення програмного результату навчання
Когнітивні: <ul style="list-style-type: none"> студент здатний продемонструвати знання і розуміння поняття «підприємництво» та технології створення власної справи в Україні; студент здатний продемонструвати знання і розуміння організаційних засобів забезпечення підприємницької діяльності та культури підприємництва 	75-89% - студент припускається несуттєвих помилок у описі основних понять, категорій та теорій, припускається арифметичних або несуттєвих фактичних помилок при виконанні аналітично-розрахункових завдань
	60-74% - студент робить суттєві помилки у змісті основних понять, категорій та теорій, припускається помилок при виконанні аналітично-розрахункових завдань
	менше 60% - студент не може пояснити зміст основних понять, категорій та теорій, не володіє методикою виконання аналітично-розрахункових завдань
Афективні: <ul style="list-style-type: none"> студент здатний критично осмислювати матеріал; аргументувати власну позицію оцінити аргументованість вимог та дискутувати у професійному середовищі; студент здатний співпрацювати із іншими студентами та викладачем; ініціювати і брати участь у дискусії, розділяти цінності колективної та наукової етики 	75-89% - студент припускається певних логічних помилок в аргументації власної позиції в дискусіях на заняттях та під час захисту індивідуальних завдань, відчуває певні складності у поясненні фахівцю окремих аспектів професійної проблематики
	60-74% - студент припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції, слабо виявляє ініціативу до участі у дискусіях та індивідуальних консультаціях за наявності складності у виконанні індивідуальних завдань; відчуває істотні складності при поясненні фахівцю або нефахівцю окремих аспектів професійної проблематики
	менше 60% - студент не здатний продемонструвати володіння логікою та аргументацією у виступах, не виявляє ініціативи до участі у дискусії, до консультування з проблемних питань виконання індивідуальних завдань, не здатний пояснити нефахівцю суть відповідних проблем професійної діяльності; виявляє зневагу до етики навчального процесу
Психомоторні: <ul style="list-style-type: none"> студент здатний самостійно працювати, розробляти варіанти рішень звітувати про них. студент здатний слідувати методичним підходам до розрахунків студент здатний контролювати результати власних зусиль та коригувати ці зусилля 	75-89% - студент припускається певних помилок у стандартних методичних підходах та відчуває ускладнення при їх модифікації за зміни вихідних умов навчальної або прикладної ситуації
	60-74% - студент відчуває ускладнення при модифікації стандартних методичних підходів за зміни вихідних умов навчальної або прикладної ситуації
	менше 60% - студент нездатний самостійно здійснювати пошук та опрацювання літератури з організації підприємництва, виконувати індивідуальні завдання, проявляє ознаки академічної не добросовісності при підготовці індивідуальних завдань та виконанні контрольних робіт, не сформовані навички самооцінки результатів навчання і навичок міжособистісної комунікації з прийняття допомоги з виправлення ситуації

V ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Характеристика змісту засобів оцінювання
1.	Контроль поточної роботи на практичних заняттях	<ul style="list-style-type: none"> фронтальне опитування за термінологічним матеріалом; оцінювання аналітично-розрахункових завдань; оцінювання активності участі у дискусіях
2.	Індивідуальні завдання	<ul style="list-style-type: none"> доповідь або стаття на конференцію; оцінювання самостійності та якості виконання доповіді або статті в ході співбесіди
3.	Модульні контрольні роботи	<ul style="list-style-type: none"> стандартизовані тести; аналітично-розрахункові завдання
Підсумковий контроль		<ul style="list-style-type: none"> аналітично-розрахункові завдання

VI РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

6.1. Основна література

1. Акіліна О. В., Пасічник В. Г. Основи підприємництва: навч. посібник . К.:ЦНЛ,2006 . 176 с.
2. Рыжиков В. С., Ровенская В. В., Подгора Е. А., Антипова С. П. Экономика предприятия: учебное пособие . Краматорск:ДГМА, 2010. 300 с.

6.2. Допоміжна література

3. Мадзігон В. М., Вячевський М. В. Підприємництво: причини виникнення і форми існування, підготовка молоді для підприємницької діяльності. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 7 . С. 3-12
4. Шваб Л. І. Економіка підприємства:підручник. К.:Каравела,2011. 416 с.
5. Бобров В. Я. Основи ринкової економіки і підприємництва:підручник . К.:Вища шк.,2003 . 719 с.
6. Воротіна Л. І., Воротін В. Є., Мартинюк Л. А.,Черняк Т. В. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання:навч. посібник. К:Вид-во Європ. ун-ту,2002 . 307 с.

6.3. Web-ресурси

7. Закон України «Про підприємництво». URL: zakon.rada.gov.ua/go/887-12
8. Лаготюк В.О., Безродна С.М. Підприємництво і бізнес-культура: навчальний посібник. Чернівці: Видавничий дім «РОДОВІД», 2016. 158 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/34027/1/Lahotiuk_Pidpnyemnytstvo_i_biznes-kultura_2016.pdf
9. Добрава Н.В., Осипова М.М. Основи бізнесу: навчальний посібник. Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 305 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7148/1/Основи%20бізнесу.pdf>
10. Гой І. В., Смелянська Т. П. Підприємництво: навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 368 с. – URL: http://cul.com.ua/preview/pidpr_goy.pdf